

Pred nama je novi Sirijus. Četri izuzetno zanimljiva rada. Prvi tekst je posvećen aktuelnoj međunarodnoj situaciji vezanoj za slobodnozidarsku zajednicu. Slede tekstovi koji su rezultat individualnog rada i sopstvenog promišljanja naše braće. Pročitajte ove tekstove, i neka to ne bude letimično i na brzinu. Dajte sebi vremena da razmislite o tome šta su braća htela da vam ispričaju. Nećete se pokajati. Utrošeno vreme se računa u vreme posvećeno sopstvenom napretku i usavršavanju. Biće to u skladu sa porukom sa samog kraja prvog teksta...

Sadržaj:

■ O deklaracijama iz Bazela i Brisela	2
■ O masonskim pogledima Mainly P. Holl-a.....	7
■ Novo doba i slobodni zidari	10
■ Slobodno zidarstvo u XXI veku.....	12

O deklaracijama iz Bazela i Brisela

Tokom ove godine donete su i javno objavljene dve deklaracije vezane za slobodne zidare u Francuskoj. Kako posredno ove deklaracije mogu imati uticaj i na slobodne zidare u Srbiji, da pokušamo da damo kratak osvrt na pitanja koja se najčešće postavljaju na ovu temu.

Okolnosti koje su prethodile donošenju deklaracija

Duga i komplikovana istorija kao i složena situacija bile su i ostaće karakteristike slobodnozidarske zajednice u Francuskoj. Više informacija o obedijencijama u Francuskoj može se naći u Sirijusu br. 3 u tekstu "Škotski Red, Vrhovni Saveti, SAD i Francuska". Poslednje dve godine ova slika je dodatno zakomplikovana zahvaljujući problemima u Velikoj Nacionalnoj Loži Francuske ("Grande Loge Nationale Française" - GLNF). Još su 2009-e godine u javnost dospеле informacije o problemima vezanim za finansije i sukobe u najvišim organima uprave. Kao bomba je odjeknula vest kada su sudske vlasti januara 2011-e godine postavile ženu, gospođu Monique Legrand za privremenog prinudnog administratora dok se ne rasvetle afere vezane za nekontrolisano trošenje i sumnjive tokove gotovog novca, nepravilnosti u komercijalnim institucijama vezanim za GLNF i sukobe prethodne i nove uprave. Najviše optuživan bio je sada već bivši Veliki Majstor François Stifani.

Ovakva situacija, neprijatna i neprimerena jednoj velikoj obedijenciji dovela je do toga da se veliki broj braće iz GLNF razočara i uskoro napusti svoje matične lože. Jedan broj je potpuno digao ruke od slobodnog zidarstva, jedan broj je prešao u druge obedijencije kao što je Velika Loža Francuske ("Grande Loge de France" - GLdF), jedan broj je osnovao potpuno novu obedijenciju pod nazivom "Grande Loge de l'Alliance Maçonique Française" (GL-AMF), dok je na kraju jedan broj braće ostao u GLNF da pokuša da spasi ono što se spasiti može.

Dešavanja u Francuskoj izazvala su reakciju i u međunarodnoj masonskoj zajednici. Kako pune dve godine GLNF nije uspela da smogne snage unutar svojih redova i reformiše se u skladu sa važećim masonskim načelima, pojedine obedijencije počele su da najavljuju povlačenje svojih priznanja i prekidanje saradnje, što se na kraju i desilo. Najpre se to dogodilo 10 juna 2012-e godine od strane pet evropskih Velikih Loža i konačno 12 septembra ove godine kada je Ujedinjena Velika Loža Engleske ("United Grand Lodge of England" - UGLE) zvanično povukla svoje priznanje. Nije pomoglo ni to što je 10 septembra 2012-e godine izabran novi Veliki Majstor GLNF, Jean-Pierre Servel. Epilog je da danas u Francuskoj ne postoji ni jedna obedijencija koju kao regularnu priznaju masoni iz kruga zemalja okupljenih oko UGLE. Oni u Francuskoj trenutno nemaju koga da posete niti imaju s kim da saraduju.

Sadržaj deklaracija iz Bazela i Brisela

Prethodni uvod bio je neophodan da bi se bolje razumelo zašto su donete Bazelska i Briselska deklaracija, odnosno šta im je prethodilo. Bazelska deklaracija doneta je 10 juna 2012-e godine i potpisali su je Veliki Majstori pet veoma uglednih i cenjenih Velikih Loža: Velike Lože Austrije,

Regularne Velike Lože Belgije, Ujedinjenih Velikih Lože Nemačke, Velike Lože Luksemburga i Velike Lože Alpina (Švajcarska). U Bazelskoj deklaraciji pet Velikih Majstora sa žaljenjem konstatuje da su problemi u GLNF dostigli nivo koji se više ne može tolerisati i da u deklaraciji naznačene Velike Lože sa 10 junom 2012-e godine povlače svoja priznanja i prekidaju zvanične odnose sa GLNF. U nastavku deklaracije pet Velikih Majstora izražava nadu da bi u periodu koji sledi GLdF, zahvaljujući svojoj brojnosti i kvalitetu radova koje sprovodi, mogla da odigra važnu ulogu i ostvari svoje aspiracije i postane deo univerzalnog lanca priznate masonerije. U tom smislu je neophodno da usaglasi svoje stavove, da učini neophodne izbore, a posebno da ispuni sledeće:

- da nastavi da radi u skladu sa osnovnim principima regularne masonerije,
- da nedvosmisleno prekine preostale veze sa neregularnim obedijencijama,
- da poštuje međunarodne običaje i tradiciju koja reguliše odnose između Velike Lože i Vrhovnog Saveta.

Ovih pet velikih loža izražava spremnost da započnu pregovore u cilju eventualnog priznavanja GLdF.

U Briselu, 12 septembra 2012-e godine ponovo se našla na okupu ista grupa od pet Velikih Majstora, potpisnika deklaracije iz Bazela. U deklaraciji iz Brisela zvanično se proglašava početak pregovora čiji rezultat treba da bude pronalaženje institucionalne strukture koja će postati novo regularno masonsko telo u Francuskoj. Na suprotnoj strani stola bili su predstavnici GLdF i GL-AMF. Izražava se spremnost u pružanju pomoći i ukazuje na ozbiljnost situacije. Prva procena rezultata pregovora zakazana je se za početak decembra 2012-e godine.

Originalni sadržaj Bazelske i Briselske deklaracije nalaze se na našem sajtu u verziji na engleskom jeziku na adresi: <http://www.mason.org.rs/index.php/sirijus-casopis>

Kakav je stav GLdF?

Pregovore ispred GLdF vodi prethodni Veliki Majstor Alain-Noël Dubart. On je dužnost Velikog Majstora predao juna ove godine i sada ima dovoljno vremena da se posveti ovim pitanjima i aktivno učestvuje u razgovorima. U svom odgovoru na ponuđeno započinjanje pregovora o međusobnom priznavanju, Alain-Noël Dubart ponavlja da je GLdF oduvek poštovala osnovna masonska načela regularnosti i da će sa stanovišta tih načela i pregovarati.

Nije na odmet napomenuti da su regularnost i priznanje dve potpuno različite stvari. Pored GLdF, danas ubedljivo najveće regularne obedijencije u Francuskoj, vredne poštovanja su još neke regularne ali od strane UGLE nepriznate Velike Lože. Najpoznatije među njima su: "Grande Loge traditionnelle et symbolique Opéra" (GLTSO), "Loge Nationale Française" (LNF) i već pomenuta GL-AMF - čiji su predstavnici bili prisutni 12 septembra u Briselu. Kao regularna tradicionalna masonska tela mogu se smatrati i "Grand Prieuré des Gaules" i "Reformed and Rectified Scottish Grand Priory of

Occitania". Po jednom od mogućih scenarija za tok pregovora, nagoveštava se formiranje jedne potpuno nove krovne institucije na nivou Francuske. Ova institucija bi okupila sve ili nekoliko regularnih obedijencija pri čemu bi sve Velike Lože zadržale svoje postojeće organe. Nešto slično su uradili svojevremeno Nemci i formirali Ujedinjene Velike Lože Nemačke. Ova nova krovna institucija bila bi onda međunarodno priznata najpre od strane pet Velikih Loža potpisnika Bazelske deklaracije a kasnije i od strane UGLE. Koliko će GLdF biti spremna da u određenoj meri žrtvuje svoju neprikosnovenu autonomiju, zarad međunarodnog priznanja i uđe pod krov jedne ovakve zajedničke institucije na nivou Francuske, za sada niko ne može pouzdano da kaže.

Ono što GLdF razlikuje od ostalih Velikih Loža u svetu su specifične relacije sa veoma jakim i svakog poštovanja vrednim Vrhovnim Savetom Francuske. Ovaj odnos se pominje i u samoj deklaraciji iz Bazela. Nije tajna da poslednjih godina svaka od ove dve institucije vodi nezavisnu liniju međunarodne saradnje. Sve su učestalije situacije da u nekoj zemlji GLdF saraduje sa jednom obedijencijom a Vrhovni Savet Francuske sa jurisdikcijom naslonjenom na neku drugu obedijenciju. GLdF je spremna da uspostavi saradnju i sa više Velikih Loža iz jedne iste zemlje istovremeno i nije joj strano da zarad proširenja kruga prijatelja u inostranstvu, ponekad spusti polazne kriterijume. Na drugoj strani Vrhovni Savet Francuske se strogo drži ranije usvojenih pravila regularnosti i priznaje samo jedan Vrhovni Savet u jednoj zemlji uz nepokolebivo insistiranje na poštovanju izvornih masonskih principa regularnosti. U Vrhovnom Savetu Francuske smatraju da su Vrhovni Saveti sa kojima oni ne saraduju komercijalizovali svoj rad i da su skrenuli sa puta poštovanja izvornih osnivačkih načela. Nedopustivo je meteorsko napredovanje kroz stepene, predavanje više stepena u jednom danu, zapostavljanje rada na duhovnom i moralnom napredovanju i svođenje evaluacije o napretku isključivo na praćenje ispunjavanja finansijskih obaveza. Za Vrhovni Savet Francuske, kako to kaže Suvereni Grand Komander Claude Collin, ove jurisdikcije su postale više „poslovni klubovi“ koji se pored biznisa bave politikom i lobiranjem, zapostavljajući „spiritualni“ aspekt. Kako trenutno stvari stoje, Vrhovni Savet Francuske nije nimalo zainteresovan za pregovore koji su započeti deklaracijom iz Brisela. Ovo telo želi da sačuva svoju visoku tradicionalnu regularnost i da spreči eventualno kompromitovanje Škotskog Reda uspostavljanjem saradnje sa nešto liberalnijim jurisdikcijama. Tvrdi stav ovog tela sigurno neće doprineti uspehu pregovora između GLdF i pet pomenutih Velikih Loža. Na drugoj strani, ne mešanje u administrativne poslove i upravljanje, iz kojih sledi i ne mešanje u vođenje međunarodne politike i treba da budu osnova na kojoj saradnju grade jurisdikcija i obedijencija. Stav da se jedni drugima ne mešaju u pitanja međunarodne saradnje, trenutno je u punoj snazi i karakteristika je odnose između GLdF i Vrhovnog Saveta Francuske.

Međunarodna saradnja koju sprovodi GLdF u najvećoj meri je kanalisana kroz aktivnosti vezane za asocijaciju Ujedinjene Velike Lože Evrope ("Grandes Loges Unies d'Europe" – GLUdE). Više podataka o ovoj asocijaciji može se naći u Sirijusu br. 4 u tekstu "Ujedinjene Velike Lože Evrope". Ova asocijacija je godinama strpljivo stvarana, u nju se mnogo ulagalo, kontinuirano ali pažljivo se radilo na širenju i prijemu novih članica. Poslednjih godina je javno istaknuta ambicija da se uticaj proširi i na

druge kontinente. Izuzetno agilna i posvećena zadatku, bivši veliki majstor GLdF, Alain Graesel mnogo je učinio da ova asocijacija ojača. Velike Lože koje okuplja GLUdE tu su zbog velikog značaja koji međunarodno priznanje za njih same ima. Više međunarodnog priznanja im neće biti na odmet, tako da GLUdE i njeno članstvo po prirodi stvari pozitivno gledaju na pregovore započete deklaracijom iz Brisela. Nadaju se da će u paketu, odnosno zajedno sa GLdF i sve članice GLUdE biti priznate od strane pet Velikih Loža. Problem će nastati ukoliko pet Velikih Loža tokom pregovora ispostave pred GLdF uslov da napusti i praktično demontira GLUdE. Za sada, GLdF čvrsto stoji na stanovištu da neće napustiti bratske obediencije okupljene u ovu asocijaciju. Ostaje nam da pratimo pregovore i vidimo da li će GLdF istrajati na tom principijalnom stavu.

Šta će biti od saradnje GLdFsa obediencijama kao što je VNLS?

Šta treba da uradi GLdF da bi izašla u susret ponudi koja je na stolu? Regularnost i poštovanje masonskih načela nisu tema jer to nikada nije ni bilo sporno. Ostaju sporni njeni odnosi sa Velikim Orjantom Francuske i odnosi sa komasonskim, mešovitim organizacijama kao što su "Le Droit Humain" i slične. Ostaje takođe otvoreno pitanje o stavu koji će biti zauzet prema GLUdE. Ukoliko pet Velikih Loža bude insistiralo na raspuštanju GLUdE, to će biti uslov koji najverovatnije pregovore vodi u slepu ulicu. GLdF je mnogo uložila u stvaranje ove asocijacije tako da bi zahtev za demontažom ličio na ultimatum zemljoradniku da spali njivu sa žitom i to neposredno pred žetvu.

Ova pitanja posebno pažljivo prate i slobodni zidari iz VNLS, jer je VNLS jedan od tri osnivača GLUdE. Za slobodne zidare iz VNLS nije interesantna samo budućnost ove asocijacije već i ostala pitanja koja su predmet pregovora. Da li Bazelska i Briselska deklaracija od GLdF zahtevaju da prekine odnose i sa VNLS? Ako se pažljivo pročita uslov koji kaže "... da nedvosmisleno prekine preostale veze sa neregularnim obediencijama", onda VNLS ovde ne bi trebala da bude na meti jer njena regularnost nije sporna. Da li međusobno priznanje i saradnja GLdF i VNLS znači da će oni koji u budućnosti budu priznali GLdF, automatski priznati i VNLS? Da li će onda i u Srbiji razjedinjeni slobodni zidari morati da razmišljaju kako da rade jedni pored drugih. Možda će nas prijatelji iz inostranstva naterati da formiramo neku novu krovnu instituciju, koja će okupiti sve regularne obediencije? Mnogo pitanja a malo odgovora...

Trendovi...

Za sada, jedina izvesna stvar je činjenica da će pregovori trajati mesecima, možda čak i godinama. Pregovori se pre mogu posmatrati kao proces a ne kao pojedinačni vremenski oročen događaj. Čak i ako GLdF sutra napusti pregovore, pet Velikih Loža sigurno neće reagovati ishitreno i neće na brzinu pokloniti priznanje nekom ko se nije dovoljno potvrdio u radu. Dokazati regularnost i ispuniti uslove za priznanje u ovakvim slučajevima traje jako dugo, nekad godinama. Iako je nezahvano prognozirati rezultate otpočetih pregovora, ono što se danas jasno uočava su "trendovi", odnosno pravac vetrova koji trenutno duvaju na polju međunarodne slobodnozidarske saradnje u Evropi.

Očigledno je da dolazi do erozije uticaja i slabljenja dominacije UGLE. To se vidi i iz same činjenice da je povlačenje priznanja VNLF kroz deklaraciju iz Bazela pet velikih loža sprovedo juna a UGLE naknadno i nerado - tek septembra ove godine. Deluje kao da je UGLE stavljena pred svršen čin i da je povlačenje priznanja realizovano 10. septembra praktično urađeno u iznudici. Kriza kroz koju prolazi Evropska Unija takođe traži mobilisanje svih snaga i zahteva sveže ideje. Jedno od rešenja koje se pominje i koje treba da dovede do izlaska iz krize je jače monetarno i finansijsko povezivanje ekonomski najrazvijenijih članica. Francuska u skladu sa svojom veličinom i tradicijom ne može biti izvan tog procesa i ne prirodno je da masoni u Francuskoj idu jednim a masoni iz ostatka Evrope drugim putem. Dalje, na događaje u Evropi sa kraja XX i početkom XXI veka uvek je veliki uticaj imao i stav

braće s one strane Atlantika. Već dugo severnoameričke jurisdikcije žele da uz sebe imaju i Vrhovne Savete proistekle iz Vrhovnog Saveta Francuske osnovanog 1804-e godine.

Da postavimo na kraju i ključno pitanje. Kolika je danas zaista snaga i dokle doseže uticaj GLdF? Ako ništa drugo, otpočeti pregovori će dati odgovor bar na ovo pitanje. Da li je ovo možda početak ireverzibilnog procesa tokom kojeg će GLdF pružiti mesto lidera na međunarodnoj slobodnozidarskoj sceni. Da li deklaracija iz Bazela nagoveštava da je pet Velikih Loža spremno da okrene list i daje signale da bi na mestu koje je do sada bilo rezervisano isključivo za UGLE, lako mogle da vide i nekog drugog? Da li je kontinentalna Evropa rešila da zaokruži svoj prostor izvlačeći se iz zagrljaja anglosaksonskog uticaja?. Videćemo da li je ovo samo hipoteza ili teorija zasnovana na dobro uočenim „trendovima“.

Šta treba da rade braća iz VNLS?

Braća okupljena oko VNLS treba da nastave da rade ono što su radili i do sada i ono zbog čega su i ušli u bratstvo. Treba da nastave sa redovnim ritualnim radovima i oržavaju ih na visokom nivou, odnosno, treba da nastave sa gradnjom kako ličnog tako i zajedničkog hrama. Škotski obred i stabilna uprava u Velikoj loži su odlična osnova za dalju gradnju. Redovni i kvalitetni radovi, negovanje istinskih vrednosti i stalni napredak, garantuju da će VNLS uvek dobiti podršku slobodnih zidara iz inostranstva. Međunarodno priznanje dođe i ode, ali rad i rezultati rada ostaju, a to posebno važi za gradnju unutrašnjeg, duhovnog hrama, koji je najteže izgraditi.

U ovom tekstu postavljeno je više pitanja nego što je dato odgovora. Samo na poslednje postavljeno pitanje „Šta treba da rade braća iz VNLS?“, može se sa sigurnošću dati jasan i nedvosmislen odgovor: „Raditi, raditi i samo raditi!“. Braćo, alat u ruke i nastavimo da zajedno lupamo po neobrađenom kamenu. Ako zaista želimo da život u Srbiji jednog dana bude bolji, mnogo još treba da radimo, a to posebno važi za rad na nama samima. Probleme na čije rešavanje nemamo uticaja ostavimo po strani. Neka svako nosi svoje breme i rešava svoje dileme. U svakom slučaju, treba pratiti situaciju i biti informisan.

Brat Č.V.
Nemanja, Niš

O masonskim pogledima Mainly P. Holl-a

Tema ovog rada jesu masonski pogledi čuvenog mistika, ezoterika i masona Mainly P. Holla, u svoje vreme vodećeg istraživača u polju religije, mitologije, misticizma i okultnog.

Mainly P. Hall rođen je 1901. godine u Peterburgu, Ontario, Kanada. Nakon preseljenja u Los Angeles, zapčinje njegov spisateljski rad. Oblast interesovanja široka je i obuhvata različite teme iz ezoterijskog diskursa. Već prvi rad koji je objavio, „The Lost Keys of Freemasonry“, bavio se objašnjavanjem teza i principa slobodnozidarskog bratstva. Nakon toga, mada je tek napunio 27 godina, objavljuje delo „An Encyclopedic Outline of Masonic, Hermetic, Quabbalistic and Rosicrucian Symbolical Philosophy: The Secret Teaching of All Ages“. Reč je o kapitalnom radu, na 709 strana, koji sublimira sličnosti i kongruencije simbolizma različitih, vremenski i prostorno udaljenih a ideološki nespojivih učenja, pokreta, društava i organizacija. U njemu se argumentuje stav o postojanju zajedničkog izvora iz koga potič simboli univerzalne strukture, značnja i porekla. Ubedljivom argumentacijom i logiči utemeljenom strukturom „The Secret Teaching of all Ages“ izborila se za status nezaobilaznog štiva za istraživače ezoteričnog i mističnog.

U njegova ključna dela spadaju i „Mediation Symbols in Eastern & Western Mysticism“ i „The Secret Destiny of America“. Ova poslednja knjiga je, kako se tvrdi, imala opredeljujući uticaj na platformu političkog delovanja bivšeg američkog predsednika Ronalda Regana. Navedena knjiga, kao i delo „The Secret Teaching of all Ages“ dostupna je i biću srećan ukoliko neko od vas bude želeo da je ima u svojoj biblioteci. Danas, u okviru „Philososophical Research Society“, koje je Hall osnovao 1934. godine, funkcioniše biblioteka sa originalnim knjigama koje je teško naći na drugim destinacijama. Nije najmanje važno da je biblioteku Halla koristio i K. G. Jung, čuveni psihijatar i manje čuveni, ali ne manje značajni gnostik, kada je pisao knjigu „Psihologija i Alhemija“.

Mainly P Hall ne samo da je pisao o masoneriji, vec je bio i u koloni. Godine 1954 primljen je u Lozu u San Francisku, a godine 1973 priznat je od strane Vrhovnog saveta Škotskog reda, kao

mason 33 stepena. Na ovom mestu i pred vama biće date dve osnovne teze iz obimnog opusa koji je Mainly P. Hall posvetio masoneriji.

Prva teza je otkrivanje prave prirode masonerije: da li je reč o religiji i filozofiji?

Učenje o masoneriji kao religiji zasnovano je na strahu, kako tvrdi Hall, braće masona da bi prihvatanje stava o masoneriji kao filozofiji, omogućilo da se simboli masonerije i rituali na kojima je zasnovana tumače sa višim nivoom profanosti: to jest, da im se oduzme mistična nota a da filozofija „preuzme kormilo“. Pri tome se, međjutim, zaboravlja da „malo filozofije čini od coveka ateistu“, a mnogo filozofije „dubokog i iskrenog vernika“: onog koji u realnom svetu pronalazi pravila i zakonitosti ezoteričnog i mističnog, u kranjem religijskog. U tom smislu, Hall kritikuje Alberta Pajka, takođe čuvenog i po svemu jedinstvenog masonskog učitelja, koji u svom delu „Legend for the Nineteenth Degree“ navodi da je masonerija uvek imala religiozni kreda, te „da uči onom sto se smatra istinom u pogledu prirode i atributa božanskog“. Hall se zalaze za treći put, obrazlašuci to i stavovima drugih značajnih masonskih pisaca: da je masonerija kroz svoju metafizicku dimenziju religijski sistem, jednako kao sto je kroz eticku vizuru formirala filozofski okvir. Reč je o dualitetu, paralelnom postojanju dva sistema, a ne o dihotomiji u kojoj se elementi uzajamno isključuju.

Druga teza tiče se porekla masonerije i potrebe da se ustanovi jasna ascedentna linija između njenog nastanka i savremenog masonskog pokreta.

Naime, Hall smatra da su elementi masonske istorije neuhvatljivi i nedovoljno definisani u vremenu i prostoru. Hronologija masonskog pokreta sadrži prekide koji se ne mogu premostiti prostim logiciziranjem. U tom smislu, on citira Golda i stav iznet u njegovoj „A Concise History of Free Maonsry“ da pitanje „ko su bili masoni i kada su nastali, jeste iritirajuća tema za istraživanje samo za spekulativnu antikvaricu. Ipak, ovo je pitanje u koverti obskurnosti i leži izvan onoga sto je domen autentične istorije“. Hall smatra da između modernog masonskog pokreta prožetog simbolima, sa jedne, te originalnih misterija i događaja iz kojih ovi simboli potiču, sa druge strane, postoji interval mraka i vekova. Priznajući genijalnost i fascinantnost konzervativnih masonskih istoricara (onih koji traze vezu između savremenog značenja masonskih simbola i onog koje su ovi simboli imali u svom nastanku), poput Higinisa, Vaila, Vajta i Churchward-a, Hall navodi da oni ne dokazuju ništa: nesporno je da je masonerija učenje drevnog porekla, ali vidljivu i opipljivu vezu između takvog učenja i savremene masonerije nisu ustanovili.

Navedenu dilemu Hall definiše kao jednog od masonskih anđela sa kojima se mason ima boriti svake noći. U tom smislu, ima mesta zaključku (koji Hall nije direktno definisao, ali koji je zasnovan na njegovim stavovima), da znanje o neprekinutoj istorijskoj niti masonskog pokreta nije ni neophodno. Naime, intuitivnost i razvoj intuitivnog ključni je element dijalektike slobodnog zidarstva (mala digresija: i ovde se vidi veza između Junga-gnostika koji govori o arhetipovima, i masonerije). Dakle, mason intuitivno oseća postojanje Velikog arhitekta, sa njegovim planom. Zbog toga i pristupa masonskom pokretu. Nakon toga, radom i razvojem, prijekom svetla, klesanjem svog kamena, intuitivna spoznaja doživljava kvalitativnu transformaciju i postaje realno znanje. A kako u masonu, kao ljudskom biću, providjenjem ostaje uvek mesta za intuitivno, tu praznu nišu (praznu jer je dobilo prethodno intuitivno dobilo kvalitet znanja, ili gnoze) ispunjava nova intuitivnost, ona koja će u kasnijem razvoju (ukoliko mason ispravno radi) takođe prerasti u gnozu (znanje) i otvoriti ponovo prostor za intuitivno osećanje.

Ova intuitivnost konstitutivni je element masonskog rada. Onaj koji ovo piše može vam to potvrditi na osnovu ličnog iskustva. U tom smislu prihvatljiv je stav Halla da istraživanje kompletnog lanca koji vodi od drevnog učenja paganskog porekla do savremene masonerije, masonerije danasnjih dana, nije neophodno. Upravo je nedostatak opisane veze potreban da bi se kod masona podstaklo intuitivno, a time i proširilo njegovo znanje na napred opisani način. Jer je Veliki arhitekta tako želeo. Aristotelova „Metafizika“ počinje frazom: Svaki čovek prirodno želi da zna. Biće da zbog toga znanje nikada nije konačno: jer kada bi to bio slučaj, čovek bi izgubio svoje prirode, nemajući više znanje kome će težiti.

Brat P.C.

„Solomonov Hram“ Niš

Ново доба и слободни зидари

Новцем не владају људи, већ новац влада људима.

Живимо у времену када је материја пред победом над духом и духовношћу, а самим тим човек се одаљио од Логоса. Логосу је близак дух, духу душа а души разум. Разуму је близак неразум, а неразуму тело као део природе и целокупне материје. Ово би била поједностављена формула односа човека и Бога. Како видимо из овога, што се човек више одаљава од материје то је ближи духу Логосу и Царству небеском и обрнуто што је даљи од духа то је ближи материји и материјалном.

Савремено друштво преко добро контролисане пропаганде, масмедија, ствара атмосферу квази културе у којој је једина мера свега материја и новац. Ствара се виртуални свет имагинарних вредности који је у складу и у функцији те културе. Људи постају незасити у прикупљању материјалних „трофеја“. Човек постаје роб материје без наде за избављење и спасење. Често сатанизацију човека, друштва и цивилизације у целини, видимо као неки спољни фактор, као пројекцију религиозних слика, неког демона који ће нас опседнути и узети душу. Врло често ни сами нисмо свесни да је оно већ ту у нама самима као одређени принцип и потенцијал. Он је неприметан за обичног човека и далек од ове банално метафоричне слике. Свети Серафим Саровски је говорио да у човеку постоји три врсте природе Божанска, људска и демонска. Која природа ће да преовлада зависи од самог човека и живота каквог буде водио.

Тријаду данашњице чине глобализација, ново доба и нови човек. Тако смо добили један узрочно последични низ. Глобализација као политичко економски процес, представља узрок преласка у нову културолошку етапу на путу човека коју називамо популарно „new age“ или у преводу „ново доба“, а њена инерција ствара новог човека.

Астролози нам говорите да се налазимо на преласку епохе рибе, која је обележена хришћанством, чије један од симбола риба, у период водолија. Политичари и економисти ће то називати глобализацијом а човек ће крај себе видети „новог човека“,

Теоретичари глобализације, економисти ће нас убеђивати у историску нужност и неминовност овог цивилизацијског процеса, што је делимично и тачно, при чему ће се наводити као један од циљева прогрес и напредак човека у целини, што овако речено и не представља проблем сам по себи. Проблем настаје када посматрамо човека којег ћемо добити као производ тог процеса. Неморамо наводити да ће човек бити далеко од свога пра почетка и ствараоца-Бога, да неби увредили свеprisутни дух атеизма и његове присталице, али је довољно рећи да ће човеку бити одузет његов дух. Дух је део човека без којег он престаје да постоји као умно биће. Човек престаје да постоји као биће самосвесно, умно, разумно и чулно. Његова душа бледи. Добијамо новог човека. Новог човека карактерисаће колективно-индивидуална тупост, а његов морални аспект контролисаће строги законски оквири. Он постаје члан „новог друштва“, којем ће једини циљ бити задовољење својих незаситих материјалних потреба које ће временом прећи

у задовољене чисто анималне потребе. Човек се полако враћа на почетак круга али у новом облику. Он је несвестан свога самоуништитељског потенцијала и удаљавања од стваралачко креативног принципа живота.

Где је масонерија и масон као индивидуа у свему томе?

Слободно зидарски дух се развио из потребе човека да организује себе и своје постојање кроз узвишене идеале дајући тој организованости име слободно зидарство. Слободно зидарски дух ће те своје идеале пренети и на целокупну заједницу, те ће на такав начин и утицати на њу. Оно не представља ни религију ни секту нити било шта слично, како је често непућени представљају и називају. Слободно зидарство представља нит која повезује три тачке: логос-човек-природа и помаже човеку да их схвати и разума.

Слободно зидарски дух је настајао и развијао се у разним епохама. Увек је био вођен идејом напретка људског рода без обзира на друштвено уређење или на актуелну религију и био водиља и путоказ у изградњи свих друштвених концепата кроз историју. Оно је у сваком од њих било одлучујући фактор и гарант целокупног напретка друштва.

Како ће се масон као појединац односити према томе? Питање крајње практично а одговор је једноставан. Својим радом. Кроз рад масон пролази пут градње свог личног храма и од материјалног преко интелектуалног долази до духовног, градећи храм своје душе. Као кандидат долази из Вавилона - савременог света, поставши масон постаје не само градитељ него и становник новог Јерусалимског храма.

И као што дах ваздуха у либели одређује хоризонталну равину на целој својој површини ма колика она била, тако ће и масон дах масонства преносити на своју околину. Вредно и упорно градећи себе, масон гради и свет око себе. Тражили смо светлост да би нам се осветлио пут овоземаљског постојања и добили смо је. Наш рад ту не престаје. Он се наставља са тежњом да уз помоћ добијених алата и уђемо у ту светлост и postanемо сами светлост, како би обасјали свет око себе.

Бити свесан и разумети овај процес наћи праву меру и равнотежу у духовно материјалном свету, које нуди слободно зидарство представља пут у напредак човека и друштва, при чему би се избегле негативне последице тога развоја а сам процес водио у епоху прогреса.

Бр. М. Д. Ш.
Д.М.Т

Slobodno Zidarstvo u XXI veku

Od samih početaka razvoja Slobodnog Zidarstva postoji tenzija između dva njegova obeležja, oba ključna za dalji uspešan razvoj Bratstva. Jedno je izrazito tradicionalističko, hermetičko, inicijacijsko, koje svoj uspeh upravo duguje svom tvrdokornom insistiranju na kontinuitetu i epitetu *time immemorial*. Drugo je, pak, njegov progresivni karakter ličnog i društvenog razvoja zasnovanog na negovanju svetlosti razuma, oštro suprotstavljenom mračnjaštvu proizašlom iz neznanja i sujeverja. Međutim, pokazalo se da je jako teško, u organizacionom smislu, pomiriti ova dva pola i da su različita vremena donosila različita, manje ili više uspešna, rešenja problema.

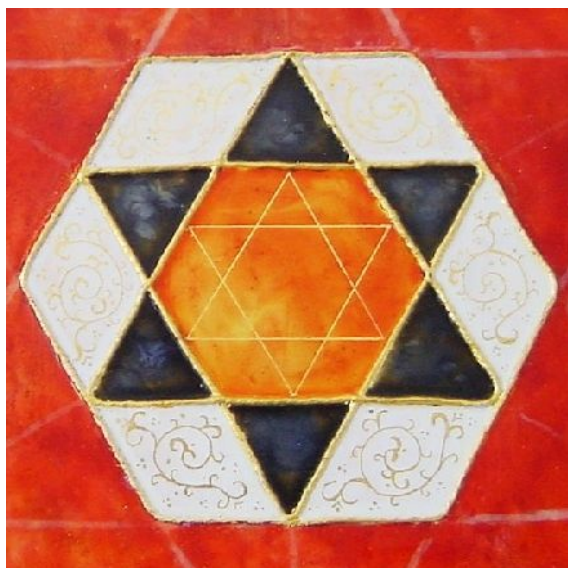
Početak XVIII veka pred evropskim čovekom su se ukazali novi duhovni horizonti. Za kratko vreme su se dogodili veliki uspesi u nauci, filozofiji, ekonomiji koji su uzdrmali temelje tadašnjeg društva i optimistički ukazivali na, činilo se, jedinstven dalji put društvenog razvoja. Uzvišena ideja liberalne demokratije sa najvišim stepenom ostvarivanja individualnih ljudskih prava, postala je otelotvorena misaona simfonija svih Slobodnih zidara sveta. Samo treba pomenuti braću poput Loka, Voltera, Kondorsea, Didroa, Lesinga, Getea, Adama Smita...kao nosioce ovih ideja. Kao najbolja potvrda teze da filozofske ideje nikako nisu samo intelektualna rasonoda u akademskim krugovima, došlo je do nekoliko revolucija, od kojih je najvažnija francuska, koje će zauvek promeniti svet. Ključna uloga udovičine dece u njima je istorijski van sumnje. Nesporno je da su prosvetiteljske ideje i doživljavanje masonerije kao njenog nosioca, privukle ogroman ako ne i najveći broj braće tih vremena. Par vekova kasnije, možemo sa puno ponosa konstatovati da živimo u obzorju Univerzalnog Otvorenog Društva, fundamentalno stvorenog na masonskim principima. Ne ulazeći u manjkavost hegelijanskog argumentovanja kraja istorije, moramo se složiti sa Frensisom Fukojamom da je liberalna demokratija danas, čini se, društveni poredak bez suštinskih alternativa. Bar ne onih dobrih.

U današnjem postistorijskom, postmodernom društvu lišenom velikih utopističkih ideala, postavlja se razložno pitanje da li i dalje postoji atraktivna socijalna ideja vodilja među masonima? Da li je danas masonerija privlačna novoiniciranoj braći samo kao elitistički društveni klub, humanitarna organizacija ili, u najboljem slučaju, zamena ili dopuna zvaničnim religioznim konfesijama koje sve manje ispunjavaju, i inače male, duhovne potrebe savremenog čoveka?

Statistički podaci ukazuju da je svetska masonerija danas u konstatnom opadanju po pitanju brojnosti članstva. Kao potencijalni razlozi navode se nedostatak vremena i tendencija savremenog obrazovanog čoveka da živi u prigradskim naseljima metropola, prevaljujući velika rastojanja dnevno što ga, uz česte seobe, čini delokalizovanim pa samim tim i bez potrebe za pripadnošću lokalnim socijalnim društvima kakva je loža. No, svakako da je osnovni razlog upravo navedeno odsustvo šireg društvenog motiva.

Ipak, ako proanaliziramo osnovne probleme današnjice uviđa se da u dekonstruktivističkom savremenom društvu dominiraju etički problemi. Samo treba pomenuti bioetičke dileme u vezi genetskog inženjeringa, kloniranja, transplantacije organa, odnosa prema abortusu, eutanaziji,

korišćenju matičnih ćelija. Planetu svakodnevno opterećuju neravnomeran raspored bogatstva i razvoj različitih zemalja, sudar modernih ideja i tradicionalnih društava, ekološka i energetska pitanja. Kriza tradicionalnih porodičnih vrednosti, solipsizam, karijerizam, otuđenje, neminovni su pratioci današnjeg čoveka. Globalističke ideje koje su se činile gvozdeno jakim, ozbiljno su uzdrmane nacionalističkim i rasističkim revivalizmima a sekularizam verskim fanatizmom. Suočeni smo sa brutalnom činjenicom da celokupna realnost može biti uništena u deliću sekunde nuklearne kataklizme. Mir i konformistički način života u najcivilizovanijim delovima planete narušavaju teroristički napadi, razni ekstremizmi i društvene devijacije sve većih amplituda. Dakle, osnovni problem i socijalna meta masonerije danas nije zlo ukorenjeno u strukturi društva, njenom ustrojstvu i zakonodavstvu, već, pre svega, zlo u nama samima.

Stoga se čini da je danas, više nego ikad, ljudskom društvu potreban globalni etički korektiv profesionalno heterogene grupe prosvetljenih i društveno odgovornih ljudi od uticaja a tom opisu idealno odgovara slobodnozidarsko bratstvo. Ono bi upravo trebalo da kao rezultantu moralnog usavršavanja i tolerantnog dijaloga unutar loža, iznedri globalnu, nadnacionalnu silu koja će amortizovati sve ekstremističke tendencije i pružiti socijalni milje za dalju mirnu evoluciju čovečanstva. Pitanje je da li je današnje podeljeno Slobodno zidarstvo doraslo ovako uzvišenom cilju?

Ako se išta može smatrati imperativom masonerije u XXI veku, onda je to iznalaženje modela daljeg razvoja koji bi našao pravu meru između dobro oprobane masonske inicijacijske tradicije kao stuba individualnog duhovnog razvoja i potrebe da se organizacija učini atraktivnom savremenom čoveku koji sve teže prihvata diktat bilo kakvog dogmatizma. Težak problem pomirenja ovih dveju tendencija u prošlosti je rešen velikom šizmom sa formiranjem dve oštro suprotstavljene struje u masoneriji, pri čemu je jedan ekstreman stav generisao drugi. Na taj način, sve većim udaljavanjem ova dva masonska pola, mnoga braća su se našla u vakumu subjektivno osećajući da istinska masonerija nije niti u arogantnom odustajanju od njenih osnovnih postulata, pre svih vere u Velikog Arhitektu Univerzuma, niti, pak, u smišljanju sve rigidnijih principa navodne regularnosti sa redukovanjem masonerije na tradiciju kriptohrišćanskog teizma i paternalizma jedne kraljevske porodice.

Slobodno zidarstvo danas u pojedinim zemljama odslikava lokalni karakter društva. U onim društvima u kojima postoji konsenzus oko temeljnih društvenih vrednosti, masonerija je unisona. U onim tradicionalno kritičkim i turbulentnim, kao i u onim tranzicionim i vrednosno heterogenim, masonerija je multiobedijencijalna. Lično smatram da je ovo poslednje veoma korisno za razvoj masonerije u društvima sa navedenim karakteristikama sve dok se ne steknu drugačiji uslovi. Svesni smo činjenice da su ovi procesi veoma dugi ali i da su dešavanja u masoneriji često prethodnica i ostalih društvenih promena. Po mnogima, naročito iz najbrojnije grupe, sadašnji model manje-više ignorantske

koegzistencije nekoliko različitih struja u svetskom Slobodnom zidarstvu jedini je moguć. Međutim, sve više je braće koja, suočena se nedostacima navedenog modela, zastupaju gledište ne globalnog objedinjavanja, već pre međusobnog priznanja različitih obedijencija koje upražnjavaju isti tip masonerije, kao i ostavljanja prostora za ničim limitiranu intervizitaciju, upravo poštujući duh današnjeg vremena. Naravno, podrazumeva se da su ispoštovani minimalni kretirijumi zajedničkog shvatanja slobodnog zidarstva, što nas, *de facto*, svodi na podelu na samo dva tipa masonerije. Svi drugi remetilački faktori, pa makar to bilo i načelo ekskluzivne teritorijalne jurisdikcije ne mogu se prihvatiti kao valjani. Bratstvo samo mora dati konačne odgovore kroz dijalog između različitih obedijancija. Zadatak težak ali preko potreban. Aktuelna Bazelska deklaracija uliva nam oprezni optimizam povodom stvaranja Univerzalne Masonerije, oslobođene bilo kakvih profanih diktata, ucena i pritisaka. U protivnom, duhovi starih vremena u vidu sukoba hanoverijanaca i stjuartovaca, modernih i starih, regularnih i iregularnih, priznatih i nepriznatih, ostaće da se šetaju u avetinjski pustom Solomonovom hramu.

Suštinski, problem usklađivanja tradicije i progresa se anulira spoznajom da se Slobodno zidarstvo obraća pre svega individui, slobodnom čoveku voljnom da bude iniciran i zapitan nad dubokim simbolima kraljevske umetnosti čineći od nje duhovni *modus vivendi* u pripremi za neizbežni odlazak na Večni Istok. A u inherentno paradoksalnoj prirodi ljudskog duha koji je, s jedne strane, konzervativan, nužno arhetipski predefinisan i istovremeno, naročito u prosvećenom obliku, radoznao i otvoren za nove intelektualne horizonte, leži i objašnjenje. Štaviše, upravo shvatanjem ove činjenice naš zanat postaje nam tako uzvišen u svojoj dubokoj uronjenosti u večnost i sadašnjost.

Završiću jednom naturalističkom analogijom. Ova godina, za koju su mnogi sujeverni prognozirali da će biti kataklizmična, donela je važno otkriće u fizici - Higsov bozon ili 'božju česticu'. Teško detektibilnu česticu koja svim ostalim daje masu i drži ih na okupu. Bez nje bi sve bile u beslovesnom haosu dok ih ona čini povezanim a postojeći Univerzum uređenim. Smatram da i Slobodno zidarstvo danas mora da bude nevidljiv kohezivni element usloženog i ubrzanog društva a svaki brat u svom socijalnom, profesionalnom, porodičnom i ličnom životu bude pojedinačna 'božja čestica' posvećena stvaranju reda iz haosa.

Brat I.S.
SL Nemanja, Niš